

Między interwencją a interakcją

Między interwencją a interakcją

Lokalne grupy działania
w społecznościach wiejskich

---

redakcja naukowa

Izabella Bukraba-Rylska

zespół projektu

Maria Wieruszewska

Ryszard Kamiński

Piotr Krośniak

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2011

Recenzent: *prof. dr hab. Barbara Kutkowska*

Redakcja i korekta: *Katarzyna Tynkiewicz*

Projekt okładki: *Katarzyna Juras*

Zdjęcie na okładce © gunnar3000 / Fotolia.com

Publikacja powstała w ramach projektu „Lokalne grupy działania w społecznościach wiejskich: między interwencją a interakcją. Ewaluacja pilotażowego programu Leader+”, sfinansowanego ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr N N116 251 836.

Copyright © by Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2011

ISBN 978-83-7383-534-4

Wydawnictwo Naukowe Scholar
ul. Krakowskie Przedmieście 62, 00-322 Warszawa
tel./fax 22 828 93 91; 22 828 95 63; 22 826 59 21
dział handlowy: jak wyżej wew. 105, 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)

Druk i oprawa: Wrocławska Drukarnia Naukowa PAN

Spis treści

Wstęp	9
-----------------	---

Izabella Bukraba-Rylska

Kapitał społeczny polskiej wsi w świetle badań nad programem Leader	12
1. Program Leader na tle projektów modernizacji i rozwoju wsi	12
2. Cele badania: od pytań empirycznych do dylematów teoretycznych	14
3. Alternatywna wizja badań nad wiejskim kapitałem społecznym	18
4. Ustalenia definicyjne i robocze	22
Bibliografia	31

Maria Wieruszewska

Zarządzanie programem Leader z perspektywy kapitału społecznego. Założenia, działania, efekty – próba ewaluacji jakościowej	34
1. Uwagi ogólne	34
2. Założenia, pojęcia, kontrowersje terminologiczne	36
3. Polskie doświadczenia Lidera – sukcesy, trudności, problemy	41
4. Animatorzy projektów	47
5. Pieniądze	52
6. Wieś-sołectwo, rolnicy czy niechciany kapitał społeczny?	55
7. Konkluzje	61
Bibliografia	61

Ryszard Kamiński

Oddolnie czy odgórnie – jak program Leader wpływa na społeczność wiejskie?	65
1. Uwagi ogólne	65
2. Leader – między interakcją a interwencją	66
3. Czy program Leader buduje kapitał społeczny na polskiej wsi?	76
4. Leader od 2007 r. na zbyt głębokiej (biurokratycznej) wodzie?	81
4.1. Szczytne intencje i poprawna logika włączenia Lidera do głównego nurtu	81
4.2. Udowadnianie racjonalności kosztowej jako pierwotne źródło absurdów	83

4.3. Lokalne strategie rozwoju – zintegrowane programy rozwoju czy przypadkowo dofinansowane projekty?	86
5. Podsumowanie	89
6. Rekomendacje	89
Bibliografia	93

Piotr Krośniak

Pilotażowy program Leader+ – analiza materiałów z badań	97
1. Program Leader w Polsce – charakterystyka	97
2. Założenia metodologiczne badań i proces badawczy	98
3. Wyniki badania	101
3.1. Lokalni liderzy	101
3.1.1. Lokalne struktury, zaufanie i współpraca	101
3.1.2. Program Leader – dotychczasowa realizacja i nowa perspektywa	109
3.1.3. Lokalni liderzy i ich pozycja	110
3.2. Mieszkańcy o lokalnych grupach działania	112
3.3. Analiza materiałów zastanych	114
3.4. Analiza prasy lokalnej	120
3.5. Zogniskowane wywiady grupowe (fokusy)	123
4. Podsumowanie	130
Bibliografia	133